ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ —БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ВЕРЕСНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 18, 1976 No. 175. VOL. LXXXIII

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ, ДВА ДЕСЯТКИ ВЛАДИК ТА ЧИСЛЕННЕ ДУХОВЕНСТВО І ВІРНІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ПОХОРОНАХ БЛ. П. МИТРОПОЛИТА АМВРОЗІЯ

Філядельфія. — Патріярх Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Йосиф, Митрополит Владика Максим Германюк з Вінніпегу і Владика Стефан Коціско з Піттсбургу та десять українських католицьких Єпископів з ЗСА, Канади, Австралії і Европи, всі три Владики Карпато-руської Митрополії в ЗСА, Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА Владика Мстислав, Філядельфійський Кардинал Кроль та два єпископи латинського обряду і численно зібрані духовенство та монаші чини, як і вірні, в цьому представники багатьох крайових і місцевих організацій, взяли участь в Архиєрейських похоронах померлого минулої суботи, 11-го вересня бл. п. Архиєпископа Амврозія Сенишина, Митрополита Української Католицької Церкви в ЗСА, які відбулися тут в митрополичому соборі Непорочного Зачаття в четвер, 16 вересня, в пополудневих годинах.

Блаженніший Патріярх Йосиф в сослуженні Митрополитів Владики Максима Германюка (зліва) і Владики Йосифа Коціска та — неохоплених фотознімкою — Владик УКЦеркви і духовенства починають відправу архиєрейських похоронів біля відкритої домовини бл. п. Митрополита Амврозія Сенишина, ЧСВВ, в митрополичому соборі Непорочного Зачаття у Філядельфії в четвер, 16-го вересня 1976 року. (Світлив Я. Кулинич).

Відправи Архиєрейських похоронів започаткував біля відкритої домовини спочилого Владики Амврозія, зодягненого в архиєрейські ризи, Блаженніший Патріярх Йосиф в сослуженні Митрополитів Максима Германюка і Йосифа Коціска та приявних Владик українського обряду. Співав катедральний хор. Перші місця в церкві зайняли духовенство та монаші чини і представники громадських установ. Під час заупокійної Святої Літургії прощальне слово виголосив українською мовою Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді Владика Максим Германюк, а в англійській мові Апостольський Адміністратор Філядельфійської Архиєпархії, Владика Василь Лостен. Після похоронних відправ домовину з тлінними останками спочилого Архиєрея Амврозія зложено в скрипті митрополичого храму Непорочного Зачаття, де приміщені домовини з тлінними останками першого українського католицького єпископа в Америці бл. п. Владики Сотера Ортинського та першого Митрополита УКЦеркви в Америці бл. п. Владики Константина Богачевського.

Головний Уряд Українського Народного Союзу репрезентували на цих архиєрейських похоронах головний предсідник Йосип Лисогір, головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук і головний організатор Степан Гаврищ, головні контролери мгр Іван Геврик, мгр Іван Винник, о. Іван Вацук, проф. д-р Богдан Гнатюк та д-р Іван Скальчук та редактор „Свободи".

Подробиці цих величавих архиєрейських похоронів будуть подані в чергових числах „Свободи".

НЮ ЙОРК ВІТАТИМЕ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Ню Йорк. — Управа місцевого Відділу Т-ва за патріярхальний устрій ПУКЦеркви інформує, що метрополітальний Ню Йорк вітатиме Блаженнішого Патріярха Йосифа бенкетом, який відбудеться тут в готелі „Амерікана" в суботу, 25-го вересня 1976 р. в годині 7ій вечора. Подробиці будуть подані в дальших повідомленнях.

Громада великого Бостону об'єднала дві школи українознавства

Бостон (Н. Н.). — В неділю, 29 серпня опівдні, тут в приміщеннях церкви Христа Царя зібралися представники обох церковних громад: від церкви св. Андрея о. прот. Мирон Пахолок, Володимир Галонзовський, голова церковного Комітету, Анна Галонзовська, Володимир Діяк, голова Шкільного Комітету, Лариса Діяк, учителька, Анна Рапко, учителька, Ольга Кіндратюк, Марія Кайко і Сергій Кайко, а від церкви Царя Христа: о. декан Петро Огірко, д-р Іван Дідюк, голова Шкільного Комітету, мгр Гайда, Ірина Луціо, Марія Вальцер, Михайло Франківський, бувший голова Шкільного Комітету, Степан Сідлярчук, Орест Щудлюк, бувший управитель школи Українознавства в Бостоні, Конрад Гусак, голова Відділу УККА. Цілю цих спільних нарад була справа одної Школи Українознавства для Великого Бостону під патронатом УККА.

Наради відкрив д-р Іван Дідюк, а молитву провів о. прот. Мирон Пахолок. Опісля д-р Іван Дідюк привітав приявних, подаючи ціль і порядок нарад, покликавши Марію Кайко до запротоколування нарад. У вступнім своїм слові д-р І. Дідюк підкреслив важливість події, яка може стати історичною. Ми хочемо заснувати одну українську школу українознавства в Бостоні для обох громад, щоб ми могли краще передати, вщепити нашим дітям любов до нашої рідної батьківщини — України, навчити і поглиблювати знання рідної мови,

(Закінчення зі ст. 4-ої)

Литовці в Чікаґо успішно показують зразки своєї культури

Чікаґо (М. Яременко) — Відомо, що в Чікаґо є найбільша литовська колонія поза Литвою. Ця колонія-громада що-чотири роки влаштовує день танців „шокай швенте". Вже п'яте з черги Свято танців цього року відбулося в Амфітеатрі 5-го вересня і на нього з'їхались танцювальні групи, клюби та танцювальні школи з Америки, Канади і Південної Америки в числі двох тисяч. Розпочалось Свято о год. 2 по пол. внесенням прапорів та парадою танцюристів. Відтак були представлені почесні гості: полк. Райлі — директор імпрез міста Чікаґо, конгресмен Анунціо, губернатор стейту Іллиной, п. Д. Вокер з дружиною, сенатор Ч. Персі, спеціяльний асистент президента Форда д-р Мирон Куропась, про якого мій знайомий запитав: „Чи ви знаєте, що він українець?" „Так, — відповідаю з задоволенням, — знаю дуже добре, що він українець". І на кінець була представлена Перша леді, пані Бетті Форд, при її появі на залю 12,000 присутніх і 2,000 танцюристів вставанням з місць і бурхливими оплесками її привітали. Діти в національних строях піднесли квіти на спеціяльному підносі в касетці камінь - бурштин та повний жіночий національний стрій. Після коротких промов, пані Форд офіційно відкрила це Свято. Танці виконувались групами на окремо призначених частинах підлоги великої залі, але творячи одну цілість. Коли один танок виконується 800-ма учасниками в національних строях і при спеціяльних світлах, це творить своєрідну панораму та залишає незабутнє враження. Найбільше публіка оплескувала танок прядільниць, весільний танок з піснями та комбінований танок „Вірджнія тріо". Духова оркестра і 100 осіб мішаний хор доповнювали програму, також грала до виступу дівоча оркестра на своїх національних інструментах „канкліс", щось подібне до нашої бандури.

Порівнювати їхні танки до наших неможливо, бо це цілком різні своїми будовами, тактом і швидкістю виконання танки. В даному випадку вся краса була в організованості, масовості і дисципліні. Впорядчиками на залі були пластуни, виконуючи працю по двох, одна старша, одна юначка. Вважаю, що це добра ідея навчити юначок, як поводитись та взагалі виконувати дану працю чи функцію. Пластуни виконували в більшості технічні роботи.

Впадає в очі активність жіноцтва: майстрами церемонії Свята були дві жінки, директор танців — жінка, всі групи танцюристів були під проводом жінок і то в більшості середнього та старшого віку.

З огляду на те, що на Свято прибула пані Форд, Свято дістало добру рекламу в пресі та місцевій телеві...

Африканці перестерігають Кіссінджера, закликають до поспіху

Лусака, Замбія. — Президент Замбії Кеннет Д. Каунда і інші африканські лідери перестерегли державного секретаря Генрі Кіссінджера, що якщо йому в скорому часі не пощастить полагодити африканського конфлікту між білою меншістю і чорною більшістю та створити сприятливі умовини для перебрання більшістю влади в Родезії і Південно-Західній Африці, чорні африканці „будуть боротися до останньої людини". У піднесеному тоні Каунда заявив Кіссінджерові, що для полагодження справи йому залишилося тільки кілька днів, не тижнів. „Якщо ви не матимете успіху, ми опинимося на такому рубежі, з якого вже не буде повороту", — заявив президент Каунда, побажавши Кіссінджерові Божого благословення у його місії. Згадуючи про години і дні, Каунда натякав на зустріч державного секретаря з прем'єр-міністром Джоном Форстером, яка мала відбутися в п'ятницю, 17-го вересня ц.р., в Преторії, місцевості, яка є адміністративною столицею Південної Африки.

Джон Форстер, який недавно зустрічався з прем'єр-міністром Родезії Іаном Д. Смітом і розмовляв з Кіссінджером в Цюриху два тижні тому, представить державному секретареві справи Родезії, як також свої власні. Якщо Родезія готова прийняти запропоновані раніше передумови і якщо біла меншість погодиться передати владу в тій країні чорній більшості на протязі двох років, Кіссінджер готовий зустрінутись з Іаном Смітом для дальших устійнень і домовлень. Помимо того, що африканські лідери песимістично розцінюють місію Кіссінджера, у політичному світі панує переконання, що державний секретар ЗСА, якщо йому не перешкодять скрайні чорні групи, зможе довести до замирення, в часі якого наступило б поступове передавання влади чорній більшості. В тій ситуації, яка тепер заіснувала, — твердять аналітики, — і передумови, які поставили Кіссінджерові чорні африканці, може дійти до зірвання переговорів і до початку кривавої війни між чорним і білим населенням.

Китайці обіцяють іти шляхом Мао Тсе-тунґа

Гонґ Конґ. — В четвер, 16-го вересня ц. р., китайські газети помістили статті, в яких, перший раз від часу смерти китайського верховоди Мао Тсе-тунґа висловлюється бажання теперішніх керівників іти „шляхом Мао". У статтях зроблено натяк, що в найближчому майбутньому не буде жадних змін в керівництві чи політиці Китайської Народньої Республіки і закликається китайський народ йти в дотеперішньому напрямі. В статтях атакується з попередньою завзятістю „праві елементи" в партії. В редакційній статті, опублікованій в газеті „Женьмінь Жібао", нічого не згадується про здогадне завіщання, про яке говорилося у перших днях після смерти Мао і в якому нібито визначалось його наступника. Редакційна стаття атакує, як і попередньо, совєтських ревізіоністів, називаючи їх ренегатами і клікою, а Мао Тсе-тунґа називає „найбільшим марксистом нашої ери".

Українці взяли участь у міжнаціональному фестивалі в Ню Йорку

Ню Йорк (М. Д. Ч.). — Вірменська катедра при 2-ій евеню і 36 вулиці в Ню Йорку влаштувала в суботу - неділю 11-12 вересня міжнаціональний фестиваль музики, танку і прикладного мистецтва на фоні багатьох національних строїв по вуличних стендах. Сусідній парк був призначений на майже безперервну активність. Участь брали різні національні групи: мадяри, японці, африканці, еспанці, полінезійці, жиди, італійці, мексиканці, норвежці, греки, німці, шведи, а також українці („Дніпро"), очевидно, вірмени. В неділю після Богослужень в самій катедрі були три мистецькі виступи: демонстрація старинної музики, об'єднаний хор середніх шкіл та (між 4-5) виступ ансамблю Школи Кобзарського Мистецтва під кер. о. Сергія К. Пастухова, який також сказав слово по-англійському. Він підкреслив значення духового контакту між людьми, як головного засобу поправи незавидних обставин життя у світі. Мистецтво, — сказав о. протопресвітер — це двері до сердець і цій ідеї присвячений виступ української кобзарської групи молоді. Прекрасні строї, сама бандура, ніжна, мелодійна гра і спів солістки Валі Наливайко викликали підкреслене захоплення публіки, яка дуже рясно аплодувала (в катедрі!).

Цікаво, що після виступу до о. Сергія підійшов познайомитися і погратулювати найновіший емігрант з-під совєтів, вірменин, який тільки другий день в Ню Йорку. Жив він у Москві, Грузії, Вірменії і українські мови не знає. Але в розмові сказав цікаву і знаменну річ: „Ви може знаєте, що там тепер страшно натягнені відносини між росіянами і українцями..."

Це було принагідне спостереження з боку від цілком незацікавленої сторони.

Ансамбль Школи Кобзарського Мистецтва зі своїм керівником о. Сергієм К. Пастуховим під час виступу у вірменській катедрі.

В Саскачевані продовжується спір за пропаґандивний совєтський „подарунок"

Саскатун, Канада (КУК). — В жовтні, 1974 Провінційна Управа „прогресивного" Товариства Об'єднаних Українських Канадців (ТОУК) з Ріджайни, Саск., звернулась до міської ради в Саскатуні, щоби управа міста подарувала або продала за мінімальну, а зглядно номінальну ціну місце на подвір'ї міської ґалерії „Мендал Арт Гелері" для поставлення на ньому статуї Лесі Українки, яку ТОУК постарається одержати від Т-ва „Україна" в Києві, як „дар українським піонерам" Саскачевану, а також переслала фотознімку статуї. Дирекція ґалерії на це не погодилася, пояснюючи, що статуя не має мистецької вартости, але належить до масової продукції.

ТОУКівці не спали, зуживши усіх доступних їм засобів і під плащиком культурних зв'язків добилися дозволу на площу в департаменті міських парків і цим поставили міську управу перед доконаним фактом. Управа міста дала змогу на поставлення статуї. Переговори і плянування між містом і ТОУК тяглись цілий 1975 рік.

25 лютого, 1976 на засідання ПЕ КУК прибув п. М. Т. Чернецький, радник міста, і поінформував про справу статуї Лесі Українки. Він відчитав деякі параграфи кореспонденції між ТОУК та урядовцями міста в справі статуї. Він також поінформував, що вже відбулося засідання між головою Департаменту парків та пані Лапчук і пані Світик від ПЕ ТОУК, а також як гості були: М. Чоломбитько, заступник президента Т-ва „Україна" з Києва, В. Лапіцький, перший секретар совєтської амбасади в Оттаві, та Міша Король, член Екзекутиви ТОУК з Торонта. Делегація ТОУК домагалася, щоби відкриття відбулось найпізніше в травні 1976.

До тижня відбулося засідання місцевого КУК, на якому запало рішення внести до Міської Ради протест, а заразом вияснити справу, що і зроблено. Міська Рада на черговому засіданні уневажнила згоду на поставлення статуї в Саскатуні. Здавалось, що справа покінчена.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Молодь в Україні байдужа — жаліються комсомольські ватажки

Київ. — В київській газеті „Молодь України", її спеціяльний кореспондент, мешканець міста Корсунь-Шевченківського, В. Юричко у статейці: „Сьогодні у вас збори", розповідає про те, як то люди розходились по праці додому і нікому й в гадці не було залишатись на зборах. Коли до деяких, що ще не розійшлися, звернулися секретарка комсомолу фабрики Галина Милокоста, щоб вони не відходили, їй відповіли: „Уже нікого нема. Нас ніхто не попереджував". Правда була по їхньому боці. І не тільки, що секретарка не знала, але й Комітет ЛКСМУ „не потурбувався, щоб молодим робітникам стали відомі строки проведення звітно-виборних зборів". Так і збори не відбулися, проводилася тільки „ділова розмова", аж на другий день зібралися люди. І можна б було повірити, що все гаразд, якщо б „не байдужість на обличчях присутніх. Склалося враження, що вони обговорюють зовсім чужі питання, які стосуються когось третього, постороннього". Чергувались виступи за виступами, але „у них навіть не робилося спроби проаналізувати життя своєї організації, дати оцінку діяльности комсорга". Збори не вдалися, а присутні часто споглядали на годинник. На зборах навіть „не сказали про потребу молодіжного колективу". Були тільки слабкі намагання і спроби. Обговорювано справу, що „комсомольці самоусунулися від роботи в гуртожитку. Ватажки молоді тут не часті гості. Вечори відпочинку не проводяться. Був і так: оголошення про лекцію вивішено, а лекції не читаються". Недавно привезли купу каміння для ремонту дороги, вивантаживши перед самим під'їздом поруч з гуртожитком. І ніхто з молоді не квапиться її прибрати. Членських вкладок не платять, „не мають громадських доручень, не стоять на комсомольському обліку". Не проаналізовано і причини недоліків. А все це, на думку В. Юричка, сталося тільки із-за цього, що завчасу... не повідомлено про збори.

На Буковині проходять розкопки

Львів. — У київській „Радянській Україні" А. Руденко у вістці п.н. „Малюнок кам'яного віку" інформує, що на правому березі Дністра працює велика експедиція, зорганізована Інститутом археології Академії наук УССР для „дослідження багатошарових стоянок кам'яного віку". В селі Молодовому Сокирянського району на Буковині під час розкопок, в яких взяли участь вчені ряду союзних республік і студенти Чернівецького та Львівського університетів, знайдено „кістки мамонтів, кремінні вироби, рештки вогнищ, вугілля, розтирачі". Знайдену лопатку мамута, доктор історичних наук О. Черниш відзначив, як одну „з найдавніших предметів палеолітичного мистецтва, що відомі тепер в науці".

Рада Пластових куренів УСП і УПС „Чота Крилатих" відбули Раду

Керґонксон, Союзівка (Р. Юзенів). — В суботу і неділю 11-го і 12-го вересня ц.р. тут на оселі УНС відбулася Рада куренів УСП і УПС „Чота Крилатих" з нагоди 30-річчя існування куреня.

Курінь „Чота Крилатих" засновано в 1946 році в Авгсбурзі, Німеччина. Патроном куреня обрано полк. Євгена Коновальця, а назву та звичаї куреня побудовано на повісті Юри Шкрумеляка „Чота Крилатих". Сьогодні курені „Чота Крилатих" нараховують понад 60 членів, які живуть в Україні, Австралії, ЗСА та Канаді.

У заступстві Великого Круга — Константина Клюфаса, Раду відкрив Осип Топорович, курінний сеніорів. По відкритті Ради відбувалися ділові наради, в програму яких входили: дискусія про завдання куреня в Пласті та українському громадському житті, проблеми куреня внутрі та організаційні справи. Радою проводила президія в

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Не скус душі живої і слова живого...

Немає сумніву, що кризові процеси, які проходять сьогодні в совєтсько-російській імперії, найяскравіше віддзеркалюються на сторінках так званої самвидавної літератури, яка являється чи не єдиним в нашій епосі явищем, пов'язаним з тотальною монополізацією друкованого слова в руках совєтського тоталітарного режиму, що всіма засобами намагається поборювати і не допускати до вільного вияву слова і думки і вважає такі вияви бунтом проти існуючого ладу. Однак помимо заборони, поліційного терору, переслідувань, судів, ізоляції в концтаборах численних членів руху спротиву в Україні і в цілому СССР — самвидавна література не тільки що не перестала існувати, але, навпаки, поширилася, охоплюючи все нові й нові верстви совєтських громадян на цілому просторі Совєтського Союзу.

Найбільш поширеною формою Самвидаву є, очевидно, друкарська машинка і допоміжні апарати такі, як магнітофон, фотокопіювальні машини тощо, хоч в останніх роках КГБ вже шукало за підпільними друкарнями, де друкується баптистський часопис „Християнин", як теж малої форми Євангелія і молитовники. Після ліквідації такої друкарні в Латвії, почала діяти в невідомій місцевості інша друкарня, бо „Християнин" й далі появляється друком. Подібна ситуація існувала в західних областях України, де органи КГБ відкривали і ліквідували одну друкарню, але її місце заступала інша і українські католицькі релігійні книжечки появляються з перебоями до сьогоднішнього дня. На магнітофонні стрічки записують також передачі західніх радіостанцій, головно „Голосу Америки", „Радіо Свобода" і релігійні передачі з Риму і опісля поширюють їх серед знайомих. Цей процес так сильно поширився в Україні, що його вже сьогодні не можуть контролювати режимники, бо він вихопився, як і інша активність людей Самвидаву, з-під їхньої контролі. „Хроніка поточних подій", „Хроніка ЛКЦеркви", „Український Вісник", „Християнин", „Вече", „Сеятель" та інші видання і далі появляються українською, російською, литовською, грузинською, німецькою і іншими мовами, помимо загостреного режиму і різних провокацій КГБ. Способом Самвидаву появляється також вартісна художня і інформаційна література, стенограми політичних процесів, розповіді про життя політичних в'язнів в концтаборах та їхні петиції до ЦК КПСС і Верховної Ради, документи із судової практики тощо.

В кожному разі проблематика Самвидаву широка, а саме явище одне з найбільш маркантних в існуванні СССР. Це також доказ зміцнення процесів зрушення в імперії і гострої реакції на наступ російських імперіялістів на поневолені народи, які борються за своє право на самостійність у свідомості, що після розвалу совєтсько-російської імперії може прийти до розв'язки національних питань і побудови самостійних держав поневолених сьогодні Москвою.

Тіто хворий, відійшов на два місяці від активної праці

Београд, Югославія. — Пресові агентства інформують, що президент Югославії Йосиф Броз-Тіто тяжко захворів і тому відкликав усі офіційні зустрічі, які були раніше заплановані. Офіційні речники югославського уряду твердять, що це сталося на вимогу особистого лікаря Тіта, який вже від довшого часу лікує югославського диктатора на хворобу печінки. З причини хвороби не відбулась також зустріч Тіта з особистим представником Джіммі Картера, Авереллом Гарріманом, який прилетів до Београду згідно з домовленням між ним і югославським урядом. Тіто, якому минуло 84 роки життя, буде відсутній у Београді приблизно два місяці і не прийматиме жадних сторін на авдієнції. Югославські речники при тому поспішили запевнити, що здоровельний стан Тіта не є загрозливий, але лікарі не бажають ризикувати з огляду на його високий вік. Остання зустріч Тіта відбулася з президентом Румунії Чаушеску, який приїхав на відпочинок і полювання у Словенії. Передбачені були зустрічі з президентом Франції, данською королевою і генеральним секретарем компартії Східньої Німеччини.

Я. Гайвас

ЩОЙНО ПЕРШИЙ КРОК

Недавня конференція европейських комуністичних партій в східньому Берліні, різні виступи на ній і її настанови відбилися величезним відгомоном у світі. Інакше і не могло бути. Оце вперше від десятків років представники різних національних комуністичних партій заговорили своїм голосом, чи хоча б півголосом. Світ звик до „комуністичного моноліту", до диригентської палички Москви і покірного виконування призначених роль всіма партіями. Хто з них скривився б при тому, або не усміхався на цілий рот, коли хвалили Москву, або заскоро перестав їй „аплодувати", того швидко й безшумно усували і слід за ним застигав. Червоні опрічники, навчені „великими" прикладами опріччини Івана Грозного, вішателів Петра Першого та їх попередників і наслідників — знали своє діло!

Тому не дивно, що багато в світі не могли вірити своїм вухам, коли чули, як ті, що донедавна сервілістично дивилися в очі кожному кремлівському висланникові, тепер „самому" Брежнєву кидали в лице фрази і слова, від яких йому і його колеґам на Кремлі мусів іти мороз поза шкуру. Цим разом „вожді" „гідно" витримали. Не кидалися, не погрожували і ніхто з червоних дисидентів покищо не зник у червоних челюстях чрезвичайки, ані не пропав з вулиць европейських столиць. Навіть совпреса, хоч дуже нерадо, поводилася прилично. Ясно, що ні повного перебігу тієї конференції, ні докладних текстів різних виступів вона не подала, хоч то в її звичаї. Вона завжди з приводу таких конференцій б'є у фанфари та залюбки передає „стенографічні записи". Тепер же обійшлося кінцевим комунікатом, справді довжелезним і „принципово витриманим", але зовсім не ентузіястичним.

Виступи західньо-европейських комуністичних лідерів породило дуже міцне й глибоке підґрунтя. Це насамперед і майже під кожним оглядом тотальна невдача большевицького експерименту. Нічого в успіхах того експерименту немає такого, щоб не можна тих успіхів осягнути меншими трудами, скромнішими засобами і без тих нечуваних людських жертв. Навіть найпотужніша у світі червона армія, індустріялізація, розбудоване шкільництво, космічна технологія не можуть вирівняти невдач у економіці, розвалу сільського господарства, топтання людських прав, русифікації і знищування народів, ані оправдати жертв, що їх понесло населення. П'ятьдесять років европейські комуністичні сліпці замикали очі на це все, але вже далі годі не бачити і не чути.

В міжнародних стосунках Москва завжди прагнула й прагне підпорядкувати собі тих усіх, з ким вона має до діла. Европейські комуністичні партії не були винятком. Вони мали право „на всіх язиках" і в різний тон славити червону Москву і її наймудріших „вождів". Але ж Европа є Европою. І навіть Берлінґер чи Марше, чи будь-хто інший, скорше чи пізніше хоч частково зрозуміють і оцінять великі духові надбання, соціяльні здобутки, толерантне відношення людини до людини в своїх країнах, чого так дуже бракує в СССР. Через те раніше, чи пізніше совєтчина мусіла їм надоїсти. Далі ці партії хотять „іти в люди", поширити свою чисельну базу так, щоб змусити інших прийняти їх у склад державних правлінь. Тактичні потреби такі великі, що переростають у принципові переставлення. Ті й інші потреби були власне ґрунтом, на якому виросли берлінські виступи і подібні до них.

Одначе, було б великою помилкою думати, що це вже остаточний перелім, — зірвання з Москвою і совєтчиною, придбання европейськими комуністичними партіями „людського обличчя". До цього ще далеко. Покищо це перший крок. І всім, в тому числі і нам, треба дуже бути на сторожі.

Насамперед ще далі існує велика небезпека прокремлівської реакції серед деяких европейських комуністичних партій. В кожній з тих партій є промосковські і пробольшевицькі елементи, є прямо її аґентура. Ще може прийти поворот до сталінізму. Бо адже ані Берлінґер, ані Марше не відреклися Москви, не засудили катеґорично й виразно комуністичного насильства, не поставили свого народу вище однієї кляси, на плечах якої вони хотять добитися до влади. Вони заперечили „диктатуру пролетаряту", але зовсім не заперечили геґемонії комуністичної партії! Вони тільки глибше заховали цей камінь за пазуху.

Найбільше показовим у цьому відношенні є французький Марше. Той самий Марше, що говорить про „французьку дорогу до комунізму", навіть не заікнувся у своєму звіті на 20-му конґресі комуністичної партії Франції, коли твердив, що „тільки робітнича кляса (очевидно ведена комуністичною партією — прим. Я. Г.) здібна бути базою союзу проти великого капіталізму", і що „клясова боротьба загострилася та поширилася". Він каже, що вибори будуть рішати, але заздалегідь виключає від балотування тих, що він їх називає „фашистськими групами". Очевидно, хто такою фашистською групою є, — те він залишає рішати за собою і комуністичною партією. Ми ж знаємо, як комуністи рішають. Ось у очах українських комуністичних недобитків, усі українські некомуністичні групи — це фашисти. Він вимагає, щоб усе вміщалося у новий „правовий лад", але застерігає за комуністичною партією побудову цього ладу. Для нього робітнича кляса має бути лідером. Але „лідером лідера" мають бути тільки комуністи, бо тільки вони предистиновані на це. Він є за плюралізмом, за допущенням інших поза комуністичною партією груп і партій. І подає взір на це: Польщу та інші сателітні країни. От куди пішов шукати плюралізму. Це правда, в Польщі було дозволено і Стронніцтво Людове і демократичні угрупування і навіть об'єднання католиків „Знак", але під однією маленькою умовою: всі вони мусіли беззастережно визнавати геґемонію комуністів. Добрий це плюралізм. З того ясно, що вовкові не легко змінити шкуру, а п'ятдесятирічне московське „полоскання мозку" завернути до нормального стану.

Отже, оцінюючи наглядні зміни, які видно з різних західніх комуністичних деклярацій, і які особливо стали голосними на Берлінській Конференції і після неї, треба ствердити: комуністичні партії західньої Европи дещо послабили своє московське ярмо, але ще далеко до того, щоб вони його скинули. Так само вони ще далі є невільниками своїх доктринерських кайдан. Шістдесят років індоктринації, затовкання голов витиснули своє глибоке тавро, і мине ще чимало часу, заки його можна буде позбутися.

В міжчасі можуть бути дуже яскраві відступи і повороти до минулого, рецидиви сталінізму. І цієї небезпеки з ока спускати не можна. Зокрема українські як партійці у краю, так і т.зв. прогресисти у світі, ні на міліметр не посунулися в напрямі до усамостійнення, до формування своєї думки. Тому надалі треба бути сторожким і в ніякому випадку не можна злагіднювати постави супроти них.

Я. Іванів

НЕСВІДОМА, ПРОТЕ ДОБРОВІЛЬНА ДОПОМОГА СОВЄТСЬКОМУ УРЯДОВІ

Кількакратно в „Свободі" друкувалися статті про важливість і корисність виготовлення заздалегідь своєї „останньої волі", тобто тестаменту. Якщо такого тестаменту нема і померлий не має дітей ані подруги життя, величезна частина залишеного майна припадає федеральному, стейтовому та місцевому урядам. Тут хочемо звернути увагу на факт, що дуже часто частину майна бере під свою опіку совєтський уряд, нібито заступаючи інтереси членів родини, що живуть в СССР і згідно права є спадкоємцями померлої особи.

Читачам може невідомо, що в багатьох містах Америки є американські адвокати, найняті представництвом совєтського уряду, завданням яких є слідкувати, хто з виходців зі східньої Европи вмирає, і тоді зголошувати претенсії до майна померлого іменем ближчої чи дальшої його родини, яка живе в Совєтському Союзі. Заплативши всі спадкові податки і очевидно винагороду за свою роботу, вони передають те, що лишиться, до розпорядження совєтського уряду. Знаючи, як уряд СССР „шанує" права одиниці, можна сумніватися, чи родина взагалі що дістане. Так кожного року совєтський уряд збирає мільйони долярів у спадку по людях, яким мабуть ніколи не снилося робити большевиків спадкоємцями важко заробленого гроша. Проте, ці люди це роблять, занедбуючи прийняти певні рішення щодо свого майна ще за життя у формі офіційного документу, тобто тестаменту.

Мається враження, що українські люди мають якусь інстинктовну нехіть до роблення тестаментів заздалегідь. Деякі з них нібито засимілювалися, не говорять по-українськи, не беруть участи в українському житті, проте вони не навчилися від американців раціонально та доцільно плянувати своє майбутнє, а живуть теперішнім днем і зберігають дальше магічний спосіб думання. В такому думанні слово заступає дійсність. Висказати слово (формулу) означає прямо і безпосередньо перетворити дійсність. Для людини такого думання говорити про смерть, що більше — писати свій тестамент, означає „запрошувати" і спричиняти смерть. Така людина вірить, що, підготовивши тестамент, вона скоро помре. Така є віра в магію слова.

Іншою причиною нехіті наших людей підготовляти свої тестаменти заздалегідь є якесь інстинктовне довір'я до незнищимости власного життя. Це довір'я спонукує людей не думати про можливість власного кінця. Що людина не хоче думати про неприємні факти життя — це зрозуміло. Проте, вести своє життя і плянувати майбутнє на заперечуванні тих фактів – нерозумно і наївно.

Остап Вишня висміював деякі типові, на його думку, риси своїх земляків („чухраїнців" за його визначенням). Між тими рисами він згадує дві, які мають відношення до порушеної теми, а саме: „якби ж знаття" і „якось то воно буде". А що такого знання про свою смерть ніхто не має, тоді залишається нерефлективне і пасивне „якось воно буде". А тимчасом совєтський уряд дуже пляново й зорганізовано з цього користає.

Любомир Калинець

Український „конферансьє"

Дивний наголовок, правда? Пишемо „український", бо так багато маємо імпрез, успіх яких спочиває у дуже великій мірі в руках того ж якраз „українського" конферансьє. Його дуже часто лають всілякими фантастичними фразами, а так рідко хвалять. Авторові цих рядків доводилось багато разів провадити різними імпрезами, тому хочеться за дозволом хвального редактора „Свободи" поділитись з нашим громадянством деякими спостереженнями та враженнями. Також побажало вияснити деякі аспекти цієї „важкої" функції — „нещасливого українського конферансьє".

Почнім із цього, що наше громадянство у цій країні вже настільки „поросло" у добробут, що кожна родина набула власний телевізор та має нагоду приглядатись американським професійним акторам — господарям даної розвагової чи то поважного характеру імпрези. При цьому, звичайно, подивляється даного конферансьє за його холоднокровність, зрівноваженість, спокій. Також добачується тяглість і пов'язаність виступів конферансьє із бездоганним порядком поодиноких актів — дій наміченої імпрези.

Запримітивши це, наш громадянин вимагає такого самого мистецького порядку, а то і кращого, від наших імпрез. Тут, отже, належнє звернути увагу шановного громадянства в першій мірі на те,що, коли грошові витрати української імпрези виносять кількадесят, евентуально, кількасот долярів, то американська професійна телевізійна імпреза чи „Бродвей шов" виносить кількадесят, а частіше кількасот тисяч долярів. Тому такий професійний конферансьє на телебаченні чи „Бродвей шов" клопочеться виключно собою: оперування куртиною його не обходить; присутність і вихід на сцену виконавців програми не є його ділом, освітлення сцени, оркестра, орудування голосниковою системою, — усе це є під контролею фахових людей, які тільки за ці ділянки відповідають. Щоб конферансьє не поплутав свого монологу, майже завжди на задній стіні залі біжить писана стрічка із цим монологом, так що він, конферансьє - артист, утримуючи рівень погляду своїх очей вище голів авдиторії, може цей монолог читати, отже він „не сміє" забутися. Дотепи для такого конферансьє пишуть професійні гумористи, а він тільки їх оформлює та координує. На „Джані Карсон Ток Шов", господар цієї програми має виписані питання на поверхні столу, за яким сидить, і ці питання він задає своїм

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Папа-архітект

Якщо хочете знати, то мої дорогі земляки та сусіди з Бібрецького повіту, панство Татухи, не були цього літа на вакаціях. Вправді мали запрошення і на фарму коло Сараготи, і на Фльориду, де їхня кума Текля доживає віку, але з обидвох цих запрошень не скористали. А яка в цьому причина — зараз довідаєтесь з уст самої пані Татушихи.

— Мій старий, — сказала, підсміхнувшись, дорога землячка, — хоч і вже на пенсії ,але ще дві роботи робить: перша його робота — це нарікати на мейора Біма, що він господар ні до чого. Друга ж робота в нього — інженерська: щоранку, по сніданку чимчикує на 7-му вулицю, щоб зробити „чек-ап", як там поступає будова нової церкви святого Юра. А коли пан архітект Осадца були на вакаціях, то мій старий їх заступав. Робітники не могли б робити, якби „папа", — так його там називають, — не з'явився на будові та й не обстукав палицькою риштування — мовляв, чи буде церква голосна... А коли одного разу „папа" ходив до медікеру по нові окуляри і не вийшов на роботу, то перестрашений отець Лаврентій трохи не прибіг сюди з Божими Дарами: подумав собі, що мій старий вже нарихтувався до Яреми!

— Велл, — похитав головою пан Татух, знявши з носа нові окуляри, — ти, жінко, не жартуй собі з Яреми, бо він має зі смертю контракт підписаний, і чи він того хоче, чи не хоче, а мусить, за контрактом, когось поховати. Се правда, що наш сусід, містер Сурмач, написав раз у „Свободі", що людина могла б дотягнути і до 140 років, якби відживлялася самим тільки вівсом, просом і гнилими бананами...

— І купувала в „Сурмі" мід, — добавила пані Татушиха.

— Був колись мід, — підняв угору палець пан Татух, — поки скитальці не перехристили його на „мед", так само, як з Семої вулиці зробили „Сьому", а з Шестої — „Шосту". Але скажу тобі щиру правду, що я не хотів би так довго мучитись на сьому світі — до сто сорока років! Про одне повсякденно благаю Господа в молитвах — щоб дозволив нам щасливо діждатися благословення нового храму святого Юра в Ню Йорку, ну... та й ще поклигати пару років після того, якщо така Божа ласка і якщо так стоїть записано в небесних рекордах...

Ікер

І. Вовгук

ЗАГОТІВЕЛЬНА НАПРУГА В ЖНИВА

4

Такими щедротами заохочують людей передмість, селищ, взагалі колгоспників і робітників радгоспів, що мають корів та іншу худобу, заготовляти корм для соціялістичного скоту. А керівників господарств постанова зобов'язує організувати заготівлю корму на землях, де не можна збирати машинами, і половину заготовленого видавати даром людям, що будуть косити та заготовляти корм в плавнях, ярах, лісах і болотах. З власниками домашніх тварин совєтський колективізм ніколи не жив у згоді. Не раз в минулому їх притискали, „заготовляючи" їхню худобу для виконання плянів колгоспами, щоб змусити людей до кращої праці в колгоспах. А в нинішній скруті людей, неприхильних колективізмові, заохочується принадою — придбання кормів для власних корів, щоб заготовили корм для соціялістичного скоту колгоспного і радгоспного. Відносини за „зрілого соціялізму", — як звуть його за брежнєвського хазяйствування, — подібні до часів феодалізму. То й є „непереборна прогресивність", — за окресленням ЦК КПСС, — тільки в напрямі назад, — вона є шляхом до реґресу.

Організаційно урядові заходи кремлівських володарів для заготівлі кормів для соціялістичного тваринництва колгоспів і радгоспів, усуваючи поволоку аґітаційно - пропаґандивної барабанщини про переваги колективізму, показують глибину соціяльних напруг в колективістичній системі московського соціялізму. Живуча трудова господарська ініціятива, хоч як затиснута в карби „отечественого" колективізму, не піддається йому, а протиставиться і не безуспішно, коли 1/3 продукції м'яса, молока і овочів постачається для населення з господарства присадибних ділянок, площа яких, разом з будівлями в усьому СССР не виносить і одного відсотка, а в УСРС біля трьох відсотків від земельної площі колгоспів.

Вже в кінці минулого року, як почали готувати людей до з'їзду ЦК КПСС, трудівники в сільському господарстві колгоспів і радгоспів за вимогами партії мусіли зобов'язатися піднести виробництво м'яса і молока. В господарствах створено аґітаційні колективи (бриґади) в складі 50 і більше осіб, які мали аґітаційною барабанщиною допомогти у виконанні зобов'язань першого року „якісної" п'ятирічки. „Стало правилом, писала „Р. У." в січні ц.р., що кінець робочого дня для аґітаторів - членів постів гласности — це час підбивання підсумків і аналізи зробленого, визначення тих, хто попереду, а хто відстає". „Правило", описане урядовим офіціозом, на Україні є типовим для виробничих відносин в системі колективізму з її отарним стилем. Щоденне бубніння з виявленням „відсталих" не змінило неохочого ставлення хліборобів до накинутих зобов'язань і їх байдужости, не додало й кормів для худоби, і пляни в першому квартали не були виконані. В містах нестача продуктів харчування позначилася соціяльною напругою. В Україні і в балтійських республіках були випадки, коли обурене населення розбивало порожні крамниці. В Кремлі сполошились і проголосили заготівлю кормів „бойовим завданням" нарівні з збиранням врожаю.

За отарним стилем, який там плекають в соціялістичному змаганні, підганяючи трудівників виконувати пляни, хтось мав почати штурмувати резерви кормовиробництва, щоб пустити в дію нову витівку-фікцію. Штурм почали, очевидно ж, за вказівками ЦК КПУ — бойового загону імперської партії на Україні, працівники сільського господарства на Чернігівщині і Кременуччині, Полтавщина. Кременчужани — працівники підприємств промисловости і транспорту, установ і організацій міста — вирішили допомогти трудівникам села, — говориться в постанові ЦК КПУ, — „в створенні надійних запасів кормів" і зобов'язалися заготовити 20 тисяч тонн зеленої маси і передати заготовлене радгоспам і колгоспам.

В соціялістичних зобов'язаннях „колективів підприємств", які обговорено і схвалено на зборах партійно - господарського активу міста Кременчука і Кременчуцького району, сказано від партійного активу за всіх кременчужан: „ми зобов'язуємося: заготовити у заплавах річок Дніпра і Псла, в лісах, лісосмугах, на узбіччях шляхів та інших неугіддях... 20 тисяч тонн зеленої маси і гіллячкового корму (з галузок дерев — І. В.) та доставити їх транспортом підприємств і населення в колгоспи і радгоспи Кременчуцького району; — побудувати в підшефних колгоспах і радгоспах 57 силосних і сінажних споруд" („Р. У.", 27-го червня).

Так почався за ухвалою зборів партійно - господарського активу, штурм в заготівлі зеленої маси на корм для худоби з очерету, осоки, гілочок і інших рослин з неугідь. „Раніше очерет для годівлі худоби не вважали гідним уваги. (Очерет — добрий матеріял для стріх — накриття дахів — І. В.), — говорить перший секретар райкому партії („Р. У.", 21го липня), — а тепер він, після вмілого приготування, буде „цінною кормовою культурою". Поминаючи низьку кормову вартість, вірніше ніяку, очерету, міцне стебло якого дещо подібне до бамбуку, сам захід з економічного погляду може виникнути тільки з розпачу в „штабі бойового загону — ЦК КПУ", де зосереджено керівництво придбанням корму для соціялістичної худоби в колгоспах і радгоспах на наступну зиму.

В більшості колгоспів, як виходить з соціялістичного зобов'язання, схваленого партійними активістами, немає ще й силосних споруд (в більшості колгоспів — це великі ями - траншеї) на очерет і гілля. Трудівники м. Кременчука зобов'язані їх побудувати. Доставлятимуть заготовлену масу з плавень до місця призначення „транспортом підприємств і населення", тобто — човнами, автами, мотоциклями, що належать підприємствам і населенню, а то й на плечах заготівельників, бо який же транспорт у населення, особливо сільського і маломістечкового, — авт ще дуже мало і в містах. Глумливо виглядає зобов'язання про пристосування авт і мотоциклів: „Легкові автомобілі і мотоцикли, — говориться в зобов'язанні, — обладнуються багажниками та іншими пристроями для перевезення кормів".

Лемент і велику колотнечу створено на бойовому фронті заготівлі кормів. За почином і зразкам, схваленим кременчуцьким партійним активом, в районах творяться „бригади кормодобування". Їх укомплектовують працівниками районових установ, пенсіонерами і школярами, — всі на заготівлю кормів для скоту радгоспів і колгоспів, бо населення країни „зрілого соціялізму" потребує м'яса, молока. Можна уявити, як виглядають навантажені мотоцикли і авта з якимись пристроями і люди, які з оберемками на плечах рухаються в дощову погоду по плавневих бездоріжжях, а „отечествені" партійні цуцики, заохочуючи, наказують: „давай - давай!" Керівництво черговою витівкою - фікцією зосереджено в імперському бойовому загоні большевицької партії на Україні — в ЦК КПУ.

ЦК „розглянув соціялістичні зобов'язання працівників сільського господарства Чернігівської області та трудящих м. Кременчука, і схвалив їх, перед тим звелівши партійному активові започаткувати вигадку - замір кормодобування. І, надаючи великого значення цим починам кременчужан і чернігівців, ЦК КПУ зобов'язав обкоми, райкоми і міськкоми, і урядові „коми" всіх ступенів, всі відомства, що мають якесь відношення до сільського господарства, „широко застосувати" почини, про які мовилося (видумані в ЦК КПУ), „в усіх районах і господарствах". Розгорнути соціялістичне змагання, вимагає ЦК КПУ, і вжити всіх заходів для створення кормової бази, „повністю використати на корм лісову і болотяну рослинність" („Р. У.", 27-го червня).

Великий галас вчинили серед партійного активу, але чи нагодують скот лісовою і болотяною рослинністю, — як то наказує „бойовий штаб", — звезеною в багажниках авт і мотоциклів? Читаючи про оті „бойові заходи" в кормодобуванні, переконуєшся, що головна прикмета большевицького горе - господарювання в засаді не змінилась протягом всіх цих років. Якась підліткова недоумкуватість, господарська незрілість, повна відсутність глузду панує у них в господарській діяльності з колоніяльним: давай, давай!

Сходини Дирекції Фундації УВУ

Під час фестивалю молоді у Глен Спей на „Верховині" з нагоди святкування 200-ліття Незалежности ЗСА і 100-ліття українського поселення, члени Дирекції Фундації УВУ відбули свої чергові сходини у суботу 31-го липня ц. р.

Центральною точкою нарад була справа інформування широких кіл громадянства про працю Фундації УВУ, її фінанси та пляни на майбутнє. Ухвалено видавати Бюлетень, а вістями про працю Ф УВУ у пресі займеться Редакційна Комісія із д-ром В. Верганом у проводі.

Наші наради своєю присутністю вшанував голова УРСоюзу д-р Іван Олексин, та передав нам привіт від Управи та членства цієї братньої організації. У своєму слові він представив їхнє глибоке зрозуміння доцільности праці Фундації УВУ та запевнив не тільки моральну, але й матеріяльну підтримку, бо до цього братського Союзу належить також спільна громадська і патріотична діяльність.

Управа Робітничого Союзу також погодилася, щоб на сторінках „Народної Волі" друкувалися періодично і вісті Фундації УВУ. Ідея вдержання власного університету рідна Робітничому Союзові, глибоко зрозуміла, бо Союз сам все своє надбання здобув власною працею та старанням своїх членів. Своє коротке, але змістове слово, закінчив д-р І. Олексин, закликом, щоб вступати в ряди великої Союзової організації для розбудови ще більшої, кориснішої і сильної братської установи. Всі присутні спонтанними оплесками прийняли виступ д-ра Олексина, а голова Фундації УВУ, мгр Іван Буртик подякував за зрозуміння і допомогу.

По відході д-ра І. Олексина, ще намічено час Загальних Зборів на листопад та ухвалено, щоб разом із повідомленням про них, вислати членам Ф УВУ і їхні членські виказки.

Того ж дня між учасниками фестивалю розпродано книжку „Українська справа в європейськім освітленню", яка включає реакцію на „Емський Указ" 1876 року найвизначніших мужів західньоевропейського світу наукового, політичного та літературного. Це перша із серії передруків п. н. „З документів часу", яку почала видавати Фундація УВУ у ЗСА і Українське Бібліотечне Т-во Америки.

О. Б.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 9.

Д-р В. Богданів, Асторія	$10.00
В. Дичі, Чікаґо	10.00
Ю. Вортник, Ірвінґтон	6.00
о. П. Вахнівський, Мілвокі	5.00
Е. Войко, Детройт	5.00
М. Ворзаківська, Філядельфія	5.00
В. Вурак, Гартфорд	5.00
Б. Вуранич, Коговз	5.00
Ф. Вутенко, Балтимор	5.00
Е. Гаврищук, Елізабет	5.00
Ю. Грицай, Амстердам	5.00
Е. Демидчук, Гемилтон	5.00
Ю. Єх, Гартфорд	5.00
В. Кандюк, Джексон Гайтс	5.00
Я. Ковальчук, Торонто	5.00
Д-р М. Коленський, Чікаґо	5.00
А. Маркович, Пассайк	5.00
В. Пеленський, Парсіппані	5.00
Г. Пенко, Чікаґо	5.00
Д. Петренко, Сан Франціско	5.00
В. Роман, Торонто	5.00
П. Г. Романишин, Вартлесвілл	5.00
М. Селешко, Торонто	5.00
П. Сильчак, Лос Анджелес	5.00
Ф. Сілецький, Лорейн	5.00
Д-р Є. Стецьків, Тонаванда	5.00
П. Филипів, Детройт	5.00
О. Цап, Коломбус	5.00
С. Чміль, Перу	5.00
О. А. Чорний, Балтимор	5.00
Школа св. Юра Ню Йорк	5.00
Е. Кухаришин, Едмонтон	4.40
М. Андибур, Потставн	3.00
Д. Німилович, Стоктон	3.00
І. Озарко, Парма	3.00
Т. Онуфрик, Лонґ Айленд Ситі	3.00
А. Тарадайка, Перу	3.00
В. Труфин, Амстердам	3.00
А. Федун, Елизабет	3.00
Д-р Ю. Ґамота, Рестон	2.50
М. Мелон, Торентум	2.50
М. Андруховський, Амстердам	2.00
М. Беднарчик, Менчестер	2.00
М. Боґіра, Чікаґо	2.00
Н. Борисенко, Пеорія	2.00
Г. Весолович, Філядельфія	2.00
В. Грищенко, Детройт	2.00
М. Гудзоватий, Рочестер	2.00
І. Дячун, Елмгурст	2.00
Л. Ільчина, Чікаґо	2.00
М. Захаричук, Ґарден Ситі	2.00
В. Захарясевич, Ветерсфілд	2.00
М. І. Костів, Ґардена	2.00
В. Костюк, Вудсайд	2.00
Т. Кучірка, Ню Гейвен	2.00
М. Лозинські, Сан Ситі	2.00
П. Майнич, Віллимантик	2.00
С. Мілянський, Ню Гейвен	2.00
М. Міщук, Карнеґі	2.00
М. Москаль, Спрінґ Веллі	2.00
П. Олексієнко, Денвер	2.00
О. Олійник, Керґонксон	2.00
М. Попович, Ірвінґтон	2.00
Л. Романяк, Філядельфія	2.00
П. Слотюк, Філядельфія	2.00
С. Стрілецький, Акрон	2.00
Ю. Стромецька, Гантсвілл	2.00
Е. Ступарек, Лорейн	2.00
Й. Тимечко, Клівленд	2.00
Б. Федик, Розелл	2.00
Д-р Е. Федик, Вудсайд	2.00
М. Франківський, Вест Роксбури	2.00
С. Фурманюк, Чікаґо	2.00
Н. Фурчак, Чікаґо	2.00
І. Ханацький, Флинт	2.00
І. Цегелик, Філядельфія	2.00
І. Цибульський, Сейр	2.00
Я. Цюропайлович, Міннеаполіс	2.00
І. Шкільник, Торонто	2.00
В. Щерба, Юніодейл	2.00
В. Яґла, Гетборо	2.00
М. Бак, Олифант	1.00
Ю. Віліхар, Брайтон	1.00
І. Галій, Лівінґстон	1.00
Д-р Г. Носковська-Гірняк, Лонґ Айленд Ситі	1.00
П. Гудак, Спрінґ Веллі	1.00
А. Гурин, Альгамбра	1.00
А. Гулька, Орляндо	1.00
Д. Дрехслер, Ґовмстед	1.00
Т. Кічоровський, Гаятсвілл	1.00
А. Коновал, Арлінгтон Гайтс	1.00
Я. Котлярчук, Рочестер	1.00
Є. Міщенко, Міннеаполіс	1.00
М. Міщенко, Мт. Проспект	1.00
М. Неілко, Ню Брітейн	1.00
М. Прихоженко, Філядельфія	1.00
В. Савчук, Гайд Парк	1.00
В. Станько, Веллеслей	1.00
Т. Цар, Ірвінґтон	1.00
П. Шубин, Парма	1.00

Олімпійські статті Комітету Оборони В. Мороза в Монтреалі

Монтреаль (Українська Олімпійська Пресова Служба). — Комітет Оборони В. Мороза в Монтреалі опублікував у великих монтреальських газетах три великі статті-оголошення, присвячені питанню участи України в Олімпійських Іграх політичних в'язнів в СССР і Олімпіяди в Москві в 1980 р.

Першу статтю опубліковано 19-го липня ц. р. в англомовній газеті „Монтреаль Стар" і франкомовній „Лє Девуар" під великим заголовком „СССР" ламає закони МОК (Міжнародного Олімпійського Комітету) і в якій подається факти, які доказують, що СССР нарушує і заперечує цілий ряд принципів і параграфів МОК.

Друге оголошення, яке появилося величиною у пів сторінки в газеті „Де Монтреаль Стар" 24-го липня ц. р. після першого тижня Олімпіяди, було ілюстроване двома фотографіями поруч себе — Валерія Борзова і Валентина Мороза. Текст цієї статті-оголошення був такий (подаємо скорочено):

„В 1972 р. в Мюнхені український бігун Валерій Борзов здобув дві золоті медалі для Совєтського Союзу.

„В 1972 р. в Україні, батьківщині Борзова, совєтська тайна поліція (КГБ) провела найбільший від часів Сталіна наступ на українську інтелігенцію, яка мала відвагу обстоювати свої права.

„В останніх кількох роках Західній Світ відкрив боротьбу, яка проводиться в Совєтському Союзі. З однієї сторони — репресивний режим, з другої — відважні й чесні чоловіки й жінки, які домагаються культурної, наукової і релігійної свободи, людських прав для кожної людини і національних прав для кожної нації. Ніде в СССР боротьба не є така інтенсивна, як на Україні.

„Тоді, коли совєтський режим використовує талант і відданість українських спортсменів таких, як В. Борзов, він дальше переслідує необмежену кількість українців таких, як Валентин Мороз.

„Це вказує на абсурд цивілізованого суспільства, яке дає міжнародній імунітет і толерує режим, в якому з мільйонами людей поводяться, як зі скотиною, де мільйони людей держать в стані рабства, де інтелігенцію цькують і переслідують за її ідеї, як звичайних злочинців.

Ми закликаємо чесних чоловіків і жінок домагатися, щоби Совєтський Союз жив згідно з принципами своєї конституції і загальної Декляраціі Людських Прав.

Ми не можемо мовчати і дозволити на совєтську гіпокризію і політику подвійної моралі, яка засуджує одну тиранію і рівночасно толерує другу".

Остання стаття-оголошення у „Де Монтреал Стар" появилася в суботу 31-го липня напередодні закриття Олімпійських Ігор. Її підготовили члени Комітету Оборони В. Мороза в Монтреалі В. Гайдук, Б. Киричинський, Н. Стрілецька і Я. Ставничий і сфінансоване спільно з Комітетом Оборони В. Мороза в Торонті для Українського Олімпійського Комітету. Ця стаття-оголошення появилося під великим заголовком — „Берлін — 1936 — Москва — 1980", і воно було ілюстроване фотографією Гітлера і Брежнєва і мало найвиразніший політичний характер.

В статті дослівно пишеться (в колонці по лівій стороні) великим шрифтом:

„...І всі вулиці виблискували яскравими свастиками. СС-и марширували під звуки воєнної музики. Адолф Гітлер обернув Олімпіяду 1936-го року у величавий показ нацизму. Президент МОК-у А. Брандеж був захоплений. „Жадна нація від часів старинної Греції, — говорив Брандеж, — не відчула справжнього Олімпійського духу, як це зробила Німеччина".

В колонці по правій стороні пишеться:

„...І всі вулиці будуть виблискувати серпом і молотом на червоних прапорах. Червона Армія буде марширувати, появляться численні гасла, які вказуватимуть на могутність СССР. Світ буде приглядатися, як Брежнєв і кремлівська бюрократія обернуть Олімпіяду 1980-го року у величавий показ совєтської сили. Черговий раз МОК буде „захоплений".

Дальше в статті пишеться:

„Берлінська Олімпіяда означала схвалення цивілізованим світом політики репресій Гітлера. Схвалюючи XXII-гі Олімпійські Ігри в Москві, МОК поступив так само. Так само, як Гітлер спотворив Олімпійський дух в 1936 році, так само совєтський режим плянує заховати свою політику тиранії і репресій за ширму спорту і міжнародного братства. Сьогодні в СССР тисячі осіб караються в концтаборах і психіятричних шпиталях за домагання основних людських прав. Цілим націям — Україні, Білорусі, Латвії, Естонії, Литві, Вірменії, Грузії й іншим загрожує культурне винищення.

МОК не допустив Південної Африки до участи в Олімпійських Іграх за її політику апартиду.

Як можна було схвалити Олімпіяду 1980-го року в Москві, коли політика Совєтського Союзу є настільки репресивна як і Південної Африки?

XXII-га Олімпіяда повинна бути відтягнена з Москви, якщо Совєтський Союз і надалі не буде дотримуватися конвенції ОН про соціяльні, політичні і економічні права і Універсальної Декляраціі Людських Прав".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

„Всі українські діти до українознавчих шкіл".

Український „конферансьє"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

гостям. Ці факти, як бездоганно зорганізована уся телевізійна театральна система для диспозиції конферансьє, можна б у безконечність вичислювати. Ми хочемо у цій статті описати завдання українського конферансьє під час типової нашої імпрези.

Отже, функція такого ж конферансьє починається звичайно на дві години перед імпрезою, а саме тим, що треба розставити крісла на залі. Це тому, що такий конферансьє є звичайно членом управи даної установи, що влаштовує цю імпрезу, а члени його управи приходять в останній хвилині. Другою справою для нашого конферансьє є перевірити голосникову систему. Тут майже завжди клопіт як не з підсилювачем, то з голосниками, як не з голосниками — то з мікрофонами. Часто буває так, що ця голосникова система до останньої хвилини не привезена, а заля з низькою стелею зовсім неакустична. Дальше виявилось, що куртина затинається, шнурок урвався, а також годі когонебудь знайти, щоб цю куртину розкривав, — і конферансьє сам це мусить чинити. Світла на залі треба то влучати, то гасити, — і це також функція конферансьє: тут треба пам'ятати, де ця контроля світел є, як їх контролювати. Імпреза повинна за хвилину розпочатись, а тут головний виконавець програми ще не прибув, а його виступ першим має бути. Після усіх попередньо вичислених клопотів, той бідний конферансьє спішить крізь залю до головного входу, чи там десь перший виконавець програми з кимсь не заговорився, а тут чує коментар середнього віку пані з кругленьким обличчям: „Ви щось поденервовані, маєте трему, правда?"

Вже двадцять хвилин спізнення, головного виконавця немає. Вибігаєте на сцену вже справді поденервований (ви — тільки людина) і з краплями поту на чолі старастесь монологом, взятим таки з повітря (без стрічки на задній стіні), забавити публіку, доки головний виконавець не появиться. Тут, у половині вашого монологу, чомусь перестає працювати мікрофон... Замість продовжування вашого монологу, крутите дротом до мікрофону, переключуєте „он" - „оф" та числите: 1, 2, 3, 4, 5,.. 10, вкінці запитуєте чемно авдиторію, чи „чуєте мене?" Виразна та гучна відповідь: „Ні"! Відчуваєте, піт з чола по носі спливає вам прямо до німого мікрофону. Замерехтіла думка — „може це звогчення потом"?

В цій хвилині відкриваються входові двері до залі, і зауважуєте, що головний виконавець праграми швидким ходом пробігає крізь залю прямо до одягальні (окремого входу до одягальні немає). Ваше лице роз'ясніло. Якимсь чудом і мікрофон почав працювати. Бачите, що хтось з членів управи навіть стоїть біля куртини, щоб нею орудувати. Оп'янілий зі щастя, дещо непевним кроком (щоб щось знову не попсувалось) сходите зі сцени та прямуєте до задніх входових дверей, бо хтось їх відкрив. Проходите попри знайому вже середнього віку паню з кругленьким обличчям, а вона знову заторохкотіла: „Чи ви не випили трохи перед імпрезою? Та ж ви завертаєтесь на сцені". А пан (також кругленький), що біля неї сидить, додає: „Говоріть голосніше зі сцени, бо нічого не чую"... і „тейк іт ізі"! А молода панна у слідуючому ряді додає: „Чи ви можете заповісти, що я загубила кульчик. Він вартісний, бо це від мого нареченого"...

Входите до одягальні, щоб побачитись зі співачкою, виступ якої маєте заповісти. Ви знаєте її, але з чемности запитуєте: „Чи може бажаєте собі, щоб вас у якийсь особливий спосіб представити публіці?" Вона на це відповідає: „Знаєте, я не люблю похвал, але можете сказати, що всім відома, всіма улюблена, інтернаціональної слави співачка..."

Виходите на сцену знову п'яною ходою...

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

В Саскачевані продовжується...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

1976 президент Саскачеванського Університету в Саскатуні д-р Р. В. Бейґ подав

В перших днях серпня до відома ПЕ КУК, що університет погодився поставити статую Лесі Українки на кемпусі університету.

На цю вістку ПЕ КУК сильно зареагувала. Представництво КУК відбуло двоє побачень з д-ром Бейґом і доказувало, що статуя не має нічого спільного з культурним обміном, лише звичайна комуністична пропаґанда. Д-р Бейґ дальше обстоював своє рішення і старався переконати про доцільність участи КУК у відкритті статуї, що правдоподібно відбудеться 25 вересня, ц.р.

На спеціяльному засіданні КУК 16 серпня, 1976 схвалено одноголосно резолюцію, яку враз із супровідним листом переслано президентові університету. В листі між іншим звернено увагу президента, що його рішення в справі статуї було зроблене без відома ПЕ та місцевого Відділу КУК, та що таке рішення є проти волі подавляючої більшости громадян Канади українського походження. На це одержано відповідь від д-ра Бейґа, що він справу статуї представить „Борд оф Ґовернорс" на черговому засіданні і буде рекомендувати, щоби „Борд" його рішення в справі статуї затвердив.

По одержанні відповіді президента університету — рішено подати пресове звідомлення і резолюцію до англомовної преси.

Поданий внизу англомовний текст цього повідомлення виясніює справу.

SOVIET UNION HONORS UKRAINIAN POETESS — CONTROVERSIAL STATUE FINDS A HOME?

The Soviet Union's controversial gift, a statue of Lesya Ukrainka, has again surfaced. This time it appears that the statue may find its resting place at the University of Saskatchewan.

Dr. R. W. Begg, President of the University, has informed the Ukrainian Canadian Committee (U.C.C.) that the statue of Lesya Ukrainka will be placed on the University Campus. This decision was made despite Saskatoon City Council's decision not to accept the statue.

In a letter to the U.C.C., Dr. Begg stated that the University considers this as an opportunity to honor a great Ukrainian poetess and that the unveiling of the statue will be a cultural, not a political, event.

The U.C.C. meeting of the Provincial and Saskatoon Executives, which was held August 26, reaffirmed the position taken when the statue issue was brought before City Council. The U.C.C. feels it has an obligation to inform the University and public that all such tokenistic acts by the Soviet Union are of a political, not cultural, nature.

The University is accepting a statue from a government which in fact severely suppresses the literary, linguistic and cultural freedoms of the various peoples of the U.S.S.R. It is therefore not only ironic but also questionable why the Soviet Union would donate a statue of this literary figure to the people of Canada, and particularly to Saskatoon. Lesya Ukrainka, who enjoyed the freedom of self expression, by no means can be identified with a system which denies this literary freedom to writers such as Moroz, Pliushch, Chonovil, Solzhenitsyn, Medvedev and others.

A statue of Lesya Ukrainka sanctioned by the University would indeed be a fitting tribute to the genius of the poetess and a compliment to the Saskatchewanians of Ukrainian heritage. The statue as a gift from the Soviet Union, however, becomes a cynical mockery of Soviet reality disguised in the tokenistic gesture of a cultural gift.

Громада великого Бостону...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

історії, географії, літератури тощо, щоб наші діти знали, що вони є українцями, щоб вони були горді зі свого українського походження. Практика виявляє, що ті, які покінчили курси українознавства, є нині свідомі й активні українці. Коли на Батьківщині лютий ворог заплянував стерти з лиця землі українську націю і вже свій плян реалізує, — ми тут у вільному світі маємо обов'язок поглиблювати і закріплювати український патріотизм, плекати це, що там ворог нищить.

Тому то українська школа дуже важна. Вона дає нам ґарантію на продовжування нашого національного існування поза межами нашого рідного краю в діяспорі.

З'ясовуючи ще раз коротко справу потреби одної школи для Бостону, предсідник д-р Іван Дідюк піддав це під голосування. Зібрані з ентузіязмом і одноголосно прийняли внесок предсідника на заснування одної школи Українознавства в Бостоні під патронатом УККА.

Черговою точкою нарад був вибір Шкільної Управи, до якої ввійшли: д-р Іван Дідюк — голова, Володимир Діяк — містоголова, Романа Михайлів — секретар, Ірина Луців — скарбник. Контрольна комісія: Орест Щудлюк — голова, Марія Вальцер-Гусяк, п. Кіндратюк — члени.

57-ий Відділ СУА в Ютиці відзначає 25-ліття

Ютика (Н. Н.) У вересні ц. р. минає 25 років від оснування 57го Відділу СУА в Ютиці, Н. Й. З цієї нагоди місяць вересень проголошено в Ютиці Місяцем Союзу Українок Америки.

Щоб зробити підсумки своєї 25-літньої праці, членки Управи Відділу перевели ряд інформативних інтерв'ю на радіовій програмі в Ютиці, що її провадить п-і Катерина Ґотман.

Для ознайомлення громадянства з працею СУА на міжнародньому полі, Відділ влаштовує 19-го вересня „Зустріч з Громадянством" з участю референтки зв'язків Головної Управи СУА та секретарки Національної Ради Жінок Америки п-і Камілі Смородської, яка виголосить доповідь про „Ролю жінки в Америці і на міжнародній арені". Зустріч попередить Богослуження в українській католицькій церкві в Ютиці в 11:00 год. рано в намірені Відділу та Панахида за померлих членок Відділу.

Завершенням ювілейних святкувань Відділу буде Бенкет в суботу 25-го вересня о 6-ій год. веч. в Українській Авдиторії в Ютиці. На Бенкеті буде присутня голова Головної Управи СУА мґр Іванна Рожанковська

Рада Пластових куренів...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

складі: М. Юзенів — предсідник, М. Василик та С. Шишка — заступники, Б. Крамарчук і С. Ковалів — секретарі.

Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять померших членів куреня: Б. Ясінського, А. Антонишина, І. Васькова і М. Бориса.

Увечорі в суботу відбулася спільна урочиста вечеря, на якій були члени куреня та їхні родини. В часі вечері відчитано одержані з нагоди 30-річчя куреня привітання.

По вечері всі присутні перейшли до вітальні в головному будинку, де при ватрані відбувся „Пластовий Вечір". В дружньому родинному гурті присутні співали, читали й розповідали різні веселі історії. В програмі взяли участь і „сини крилатих" — тобто сини членів куреня, які, хоча належать до інших пластових куренів, пов'язані близько з „Чотою Крилатих". Пл. сен. Микола Василик, один з перших членів Куреня, розповів присутнім, які в більшості ввійшли до Куреня вже в Америці, про початки „Чоти Крилатих" і її діяльність. Підкресливши те, що три члени Куреня повернулися в підпілля в Україну вже з Німеччини.

Наради продовжувались і в неділю вранці. Тоді винесено ряд постанов і резолюцій, вислано привіти, між ними дружині патрона Куреня — пані Ользі Коновалець, та рішено дати даток на Пластовий Видавничий Фонд.

По закінченні Ради всі зорганізовано взяли участь у Службі Божій, де до них промовляв о. Мак, закликаючи активно працювати з молоддю, бо це важлива ділянка і Пласт завжди її знаменито виконував.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

АКАДЕМІЯ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ СИМОНА ПЕТЛЮРИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Представництва ВО УНРади в ЗСА, Центрального Комітету Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в Америці і Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку — Відділу УККА тут в неділю, 26-го вересня ц.р. о год. 4-й по полудні в залі Фешен Інституту при 24-й вулиці, відбудеться велика Академія, присвячена 50-й річниці з дня трагічної смерти Симона Петлюри, Голови Української Держави і Головного Отамана Військ УНРеспубліки. В програмі: доповідь професора д-ра Миколи О. Степаненка, віцепрезидента УНРеспубліки в екзилі, і добірна мистецька програма.

ВИСТАВКА ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТИ

Нюарк, Н.Дж. — В неділю, 26-го вересня ц.р., заходами 86-го Відділу СУА тут, на площі школи св. Івана Христителя (ріг Санфорд евеню і Айві вулиця), відбудеться між 10-ю годиною рано і 2-ю по полудні — Кольорама, виставка дитячої творчости, в якій можуть брати участь діти від 5-14-го віку життя, які вміють малювати і рисувати. Представлені малюнки і рисунки перегляне жюрі, а опісля о год. 1:30 відбудеться роздача нагород. Експонати можна переслати поштово на адресу: Christine Stasiuk — Bonacorsa, 154 Smalwood Ave., Belleville, N.J. 07109, або доставити особисто в суботу, 25-го вересня від год. 11:00-4:00 на місце виставки. В день виставки організатори не прийматимуть жадних експонатів.

ОСІННЯ ЗУСТРІЧ ОП УНР

Бавнд Брук, Н. Дж. — Заходами Об'єднання Прихильників Української Народної Республіки при співучасті Товариств ОП УНР з Ню Йорку, Ірвінґтону, Бавнд Бруку, ТТретону і Філядельфії відбудеться тут в неділю, 3-го жовтня ц. р. о год 12-й дня в Українському Селі — Осіння Зустріч присвячена 200-річчю Американської Незалежности і 100-річчю українського поселення в ЗСА. На зустрічі з коротким привітанням виступить президент в екзилі Микола Лівицький. В програмі: мистецькі виступи і товариська забава.